

ARCHEOLOGIENOTA BEKKEVOORT - HOLLEPUTSTRAAT

J. CLAESSEN, B. VAN GENECHTEN, G. VERBELEN,
E. DIRIX, A. SYS, E. AUDENAERT
K. BOUCKAERT & E. KEERSMAEKERS

JANUARI 2018

Titel

Archeologienota zonder ingreep in de bodem. Bekkevoort – Holleputstraat

Auteur(s)

Jan Claesen, Ben Van Genechten, Giel Verbeelen, Evelien Dirix,
Annelien Sys, Evelien Audenaert, Kevin Bouckaert & Emma Keersmaekers

Opdrachtgever

Gemeente Bekkevoort
Eugeen Coolstraat 17
3460 Bekkevoort

Projectnummer

2018A10

Plaats en datum

Kortenaken, 2 februari 2018

Reeks en nummer

ARCHEBO rapport 2018A10
ISSN 2034-5615

© 2018 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1	Inleiding	4
1.1	<i>Algemeen</i>	4
1.2	<i>Beschrijving onderzoeksopdracht</i>	4
1.3	<i>Doelstellingen</i>	7
1.4	<i>Randvoorwaarden.....</i>	7
1.5	<i>Onderzoeksvragen</i>	7
2	Huidige & toekomstige situatie	8
2.1	<i>Huidige situatie</i>	8
2.2	<i>Toekomstige situatie.....</i>	8
3	Bureauonderzoek.....	10
3.1	<i>Landschappelijke & bodemkundige situering</i>	10
3.2	<i>Archeologische en erfgoedkundige data.....</i>	17
3.3	<i>Historiek en cartografische bronnen.....</i>	18
3.4	<i>Archeologische verwachting</i>	23
4	Resultaten bureauonderzoek	25
4.1	<i>Algemeen</i>	25
4.2	<i>Beantwoording onderzoeksvragen</i>	25
4.3	<i>Samenvatting / assessment bureauonderzoek</i>	25
4.4	<i>Programma van maatregelen.....</i>	27
5	Bibliografie	28
6	Figurenlijst.....	29
7	Plannenlijst.....	30

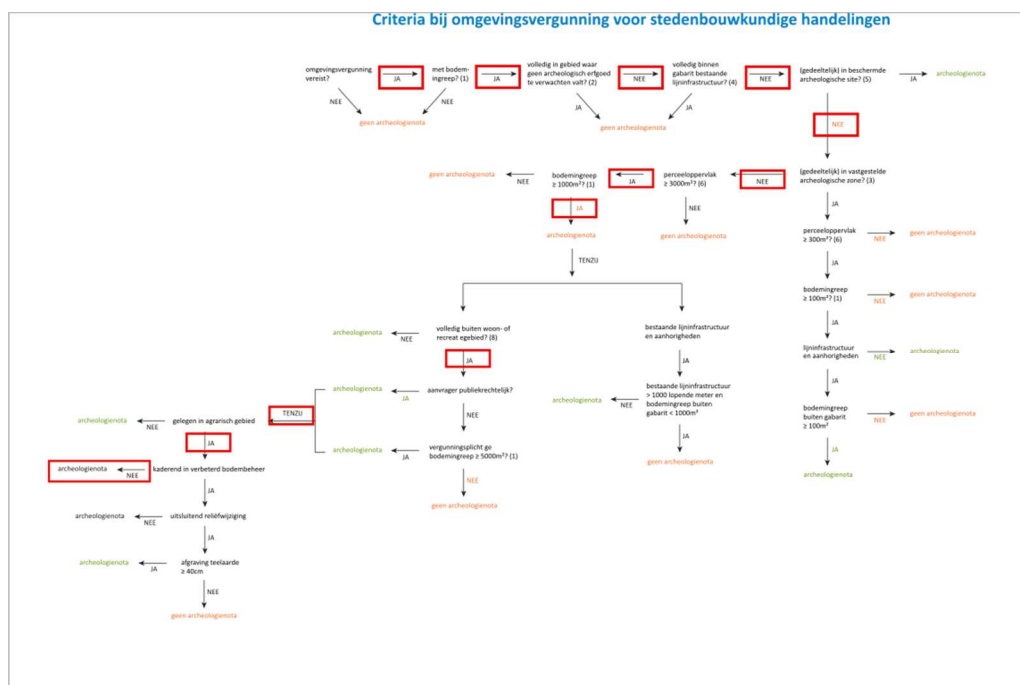
1 INLEIDING

1.1 ALGEMEEN

Bij het aanvragen van een omgevingsvergunning kan het zijn dat het toevoegen van een archeologienota aan de aanvraag verplicht wordt gesteld. De archeologienota wordt geschreven door een erkend archeoloog en bevat de resultaten van een archeologisch vooronderzoek en een advies voor vrijgave of eventueel vervolgonderzoek.

Het toevoegen van een archeologienota aan een omgevingsvergunning is afhankelijk van een aantal criteria:

- De totale oppervlakte van de percelen
- De oppervlakte van de geplande bodemingrepen
- De ruimtelijke bestemming van het terrein
- De ligging van het terrein binnen of buiten een archeologische zone of de site volgens de inventaris

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen

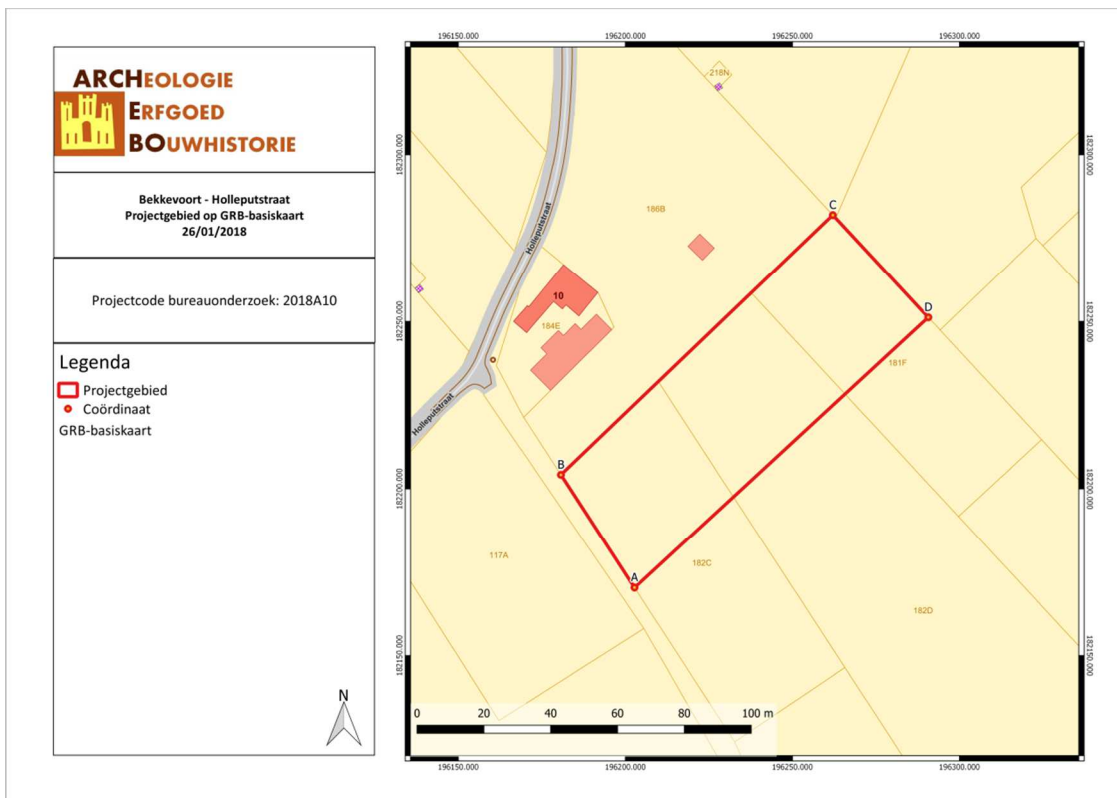
1.2 BESCHRIJVING ONDERZOEKSOPDRACHT

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba in opdracht van Gemeente Bekkevoort een archeologienota opgemaakt voor de aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning voor de aanleg van zandvangen en opwerpen van aarden wallen.

Aangezien de aanvraag voor een omgevingsvergunning na 1 juni 2016 werd ingediend, is een archeologienota evenwel vereist, zoals vastgelegd in het Onroerenderfgoeddecreet (art. 5.4.1, 5.4.2, 5.4.8 en 5.4.9). Het bureauonderzoek werd uitgevoerd in januari 2018 onder leiding van erkend archeoloog Jan Claesen. Contactpersoon bij de opdrachtgever, Gemeente Bekkevoort, was Hilde Verheyden. In de onderhavige archeologienota worden de locatie van het terrein en de reeds uitgevoerde werken geanalyseerd. Deze informatie wordt samen met de resultaten van een archeologisch bureauonderzoek bestudeerd.

Administratieve fiche	
Naam site:	Bekkevoort – Holleputstraat
Onderzoek:	Archeologienota zonder ingreep in de bodem
Ligging:	Vlaams-Brabant, Bekkevoort, Assent, Holleputstraat
Kadaster:	Bekkevoort, Afd. 2, Sectie I, percelen, 182/C, 182/F en 181/F
Coördinaten:	A X 196202.733
	Y 182170.320
	B X 196180.709
	Y 182204.196
	C X 196262.093
	Y 182281.986
	D X 196290.682
	Y 182251.237
Opdrachtgever:	Gemeente Bekkevoort
Uitvoerder:	ARCHEBO bvba
Projectcode bureauonderzoek:	2018A10
Projectleiding:	Jan Claesen
Erkenningsnummer projectleiding:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014
Bewaarplaats archief:	Gemeente Bekkevoort
Grootte projectgebied:	Ca. 4743,09m ²
Uitvoeringsperiode:	Van 26 januari 2018 tot 2 februari 2018
Reden van de ingreep	De aanleg van zandvangen en opwerpen van aarden wallen
Wetenschappelijke vraagstelling:	Het doel van deze archeologienota is een archeologische evaluatie van het terrein, de geplande werken en impact op het bodemarchief.
Termen Thesauri:	Bureauonderzoek, Steentijd, akkerland

De onderstaande GRB-kadasterkaart en de Orthofoto tonen het projectgebied op de meest recente kaarten en luchtfoto's.

BEHO/18/01/26/1 - Digitale aanmaak

Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2018)

BEHO/18/01/26/2 - Digitale aanmaak

Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2018)

1.3 DOELSTELLINGEN

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaande aan de werken. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Onderdeel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen vernietigd worden, is een archeologisch onderzoek nodig. Er wordt een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het projectgebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het projectgebied, zal de bodem onderzocht worden op gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

Deze archeologienota dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed en nadien bij de aanvraag voor de bouwvergunning gevoegd te worden.

1.4 RANDVOORWAARDEN

Het betreft een uitgesteld onderzoek aangezien het terrein nog in gebruik is als akkerland. Een ingreep kan plaatsvinden van zodra de gebruiksovereenkomst met de pachters verlopen is.

1.5 ONDERZOEKSVRAGEN

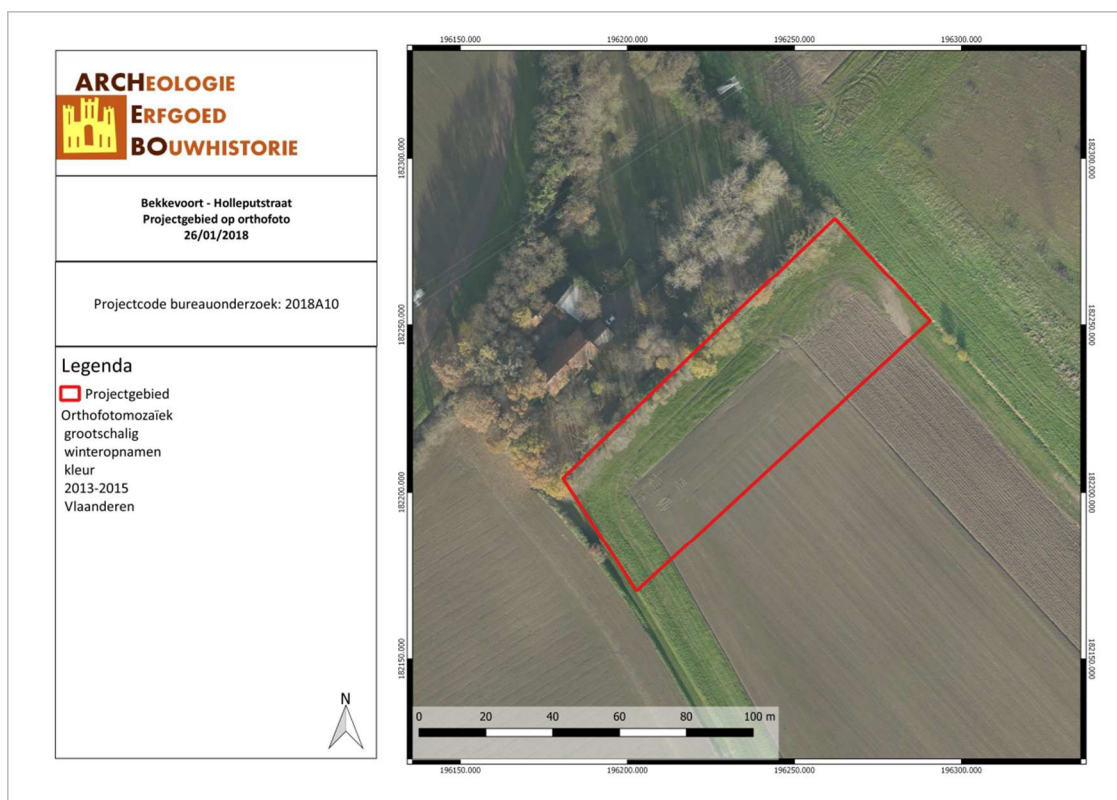
Tijdens het bureauonderzoek dienen op zijn minst onderstaande vragen beantwoord te worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*
2. *Welke info is er nog te vinden over voormalige constructies op het terrein?*
3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van historisch kaart- en bronnenmateriaal?*
4. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

2 HUIDIGE & TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Het terrein is vandaag de dag in gebruik als akkerland.

BEHO/18/01/26/3 - Digitale aanmaak

Figuur 4: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2018)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

Binnen het projectgebied wordt de aanleg van zandvangen en het opwerpen van aarden wallen gepland. De erosiepoel wordt tot 96cm afgegraven. De gracht in het noorden van het terrein wordt ongeveer 50cm uitgegraven.

De damconstructie wordt tot 50cm opgehoogd. De dijk ten westen van de erosiepoel wordt tot 1m opgehoogd.

3 BUREAUONDERZOEK

Het doel van de bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

In dit hoofdstuk wordt gebruik gemaakt van alle beschikbare kaarten van het plangebied, te weten de bodemkaart, geologische kaarten, bodemerosiekaart, bodemgebruikskaart en relevante historische kaarten. De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) werd gebruikt als uitgangspunt voor de bestudering van archeologische waarden in de omgeving van het plangebied.

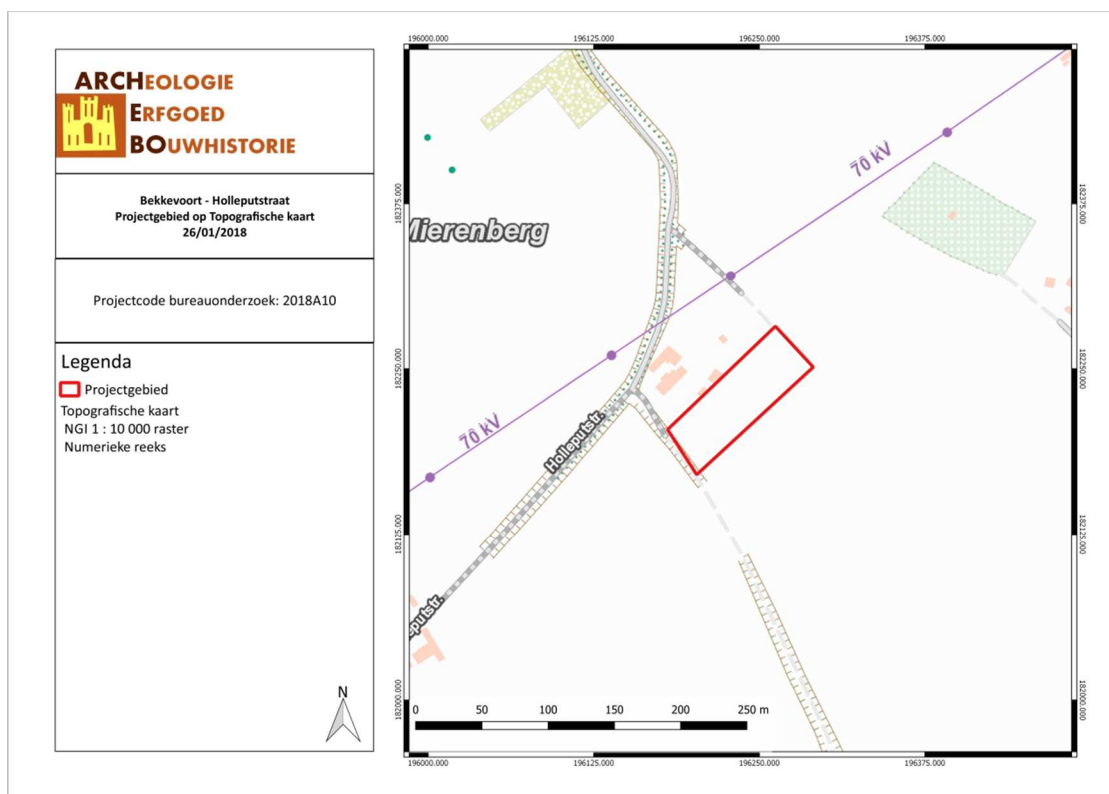
De gebruikte kaarten werden in georeferencierde vorm (Belge Lambert 1972) gebruikt in het programma QGIS. In dit programma werden de genoemde kaarten als lagen toegevoegd teneinde er de huidige en toekomstige situatie op te kunnen weergeven. Het plangebied werd bovendien op alle kaarten geplott om de oriëntatie op de kaarten te vergemakkelijken.

3.1 LANDSCHAPPELIJKE & BODEMKUNDIGE SITUERING

3.1.1 Topografische situering

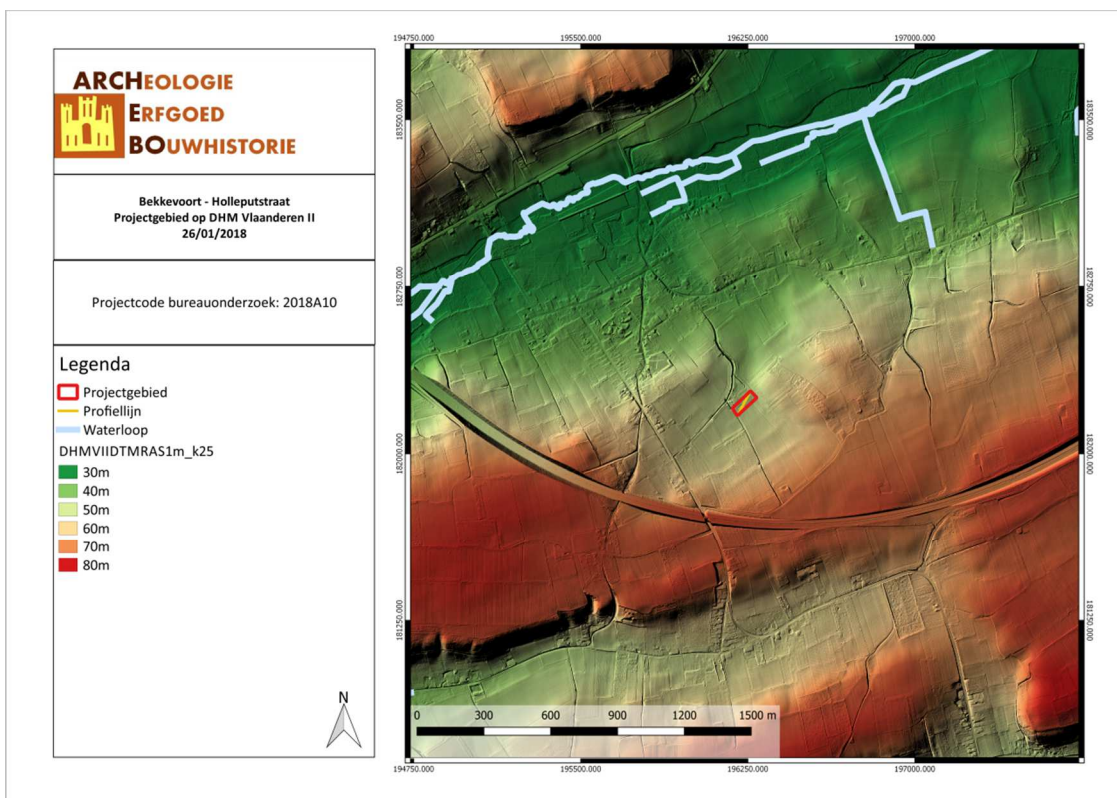
Het projectgebied ligt in Assent, een deelgemeente van Bekkevoort. De gemeente Bekkevoort behoort tot het Hageland. Deze streek strekt zich uit over geheel Oost-Vlaams-Brabant, namelijk tussen Leuven, Aarschot, Diest en Tienen. De rivieren die deel uitmaken van het Hageland zijn de Dijle, de Gete en de Demer. Een typisch kenmerk van het Hageland is het heuvelachtige reliëf.

Het projectgebied ligt volgens het Digitaal Hoogtemodel tussen ongeveer 49m en 51m boven de zeespiegel.

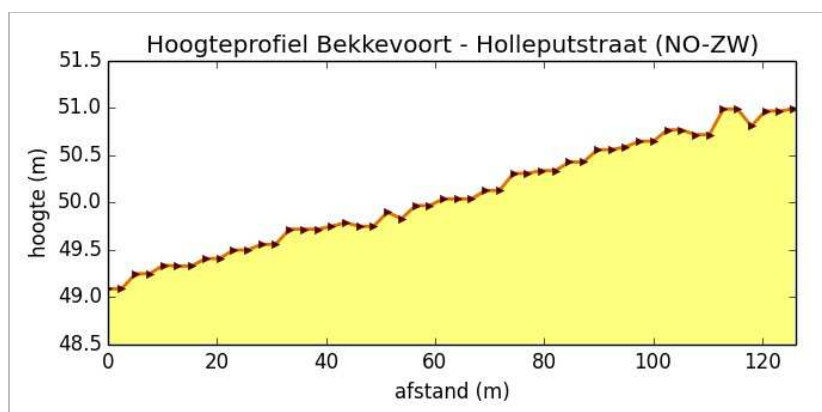
BEHO/18/01/26/5 - Digitale aanmaak

Figuur 8: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2018).

BEHO/18/01/26/6 - Digitale aanmaak

Figuur 9: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2018).

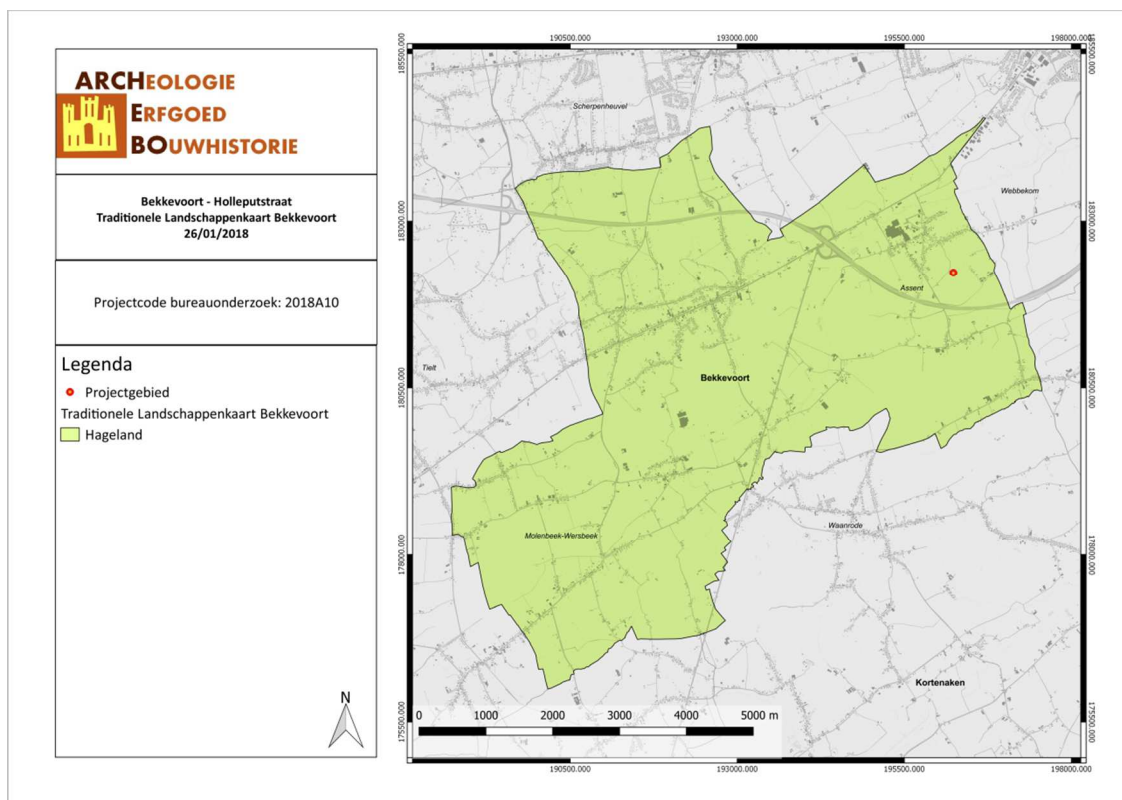

Figuur 10: Hoogteprofiel doorheen het plangebied in NW-ZO richting (Geopunt, 2018).

3.1.2 Geologie & landschap

3.1.2.1 Fysisch geografisch

De gemeente Bekkevoort hoort tot het Hageland. Dit strekt zich uit over geheel Oost-Vlaams-Brabant, namelijk tussen Leuven, Aarschot, Diest en Tienen. De rivieren die deel uitmaken van het Hageland zijn de Dijle, de Gete en de Demer. Een typisch kenmerk van het Hageland is het heuvelachtige reliëf.

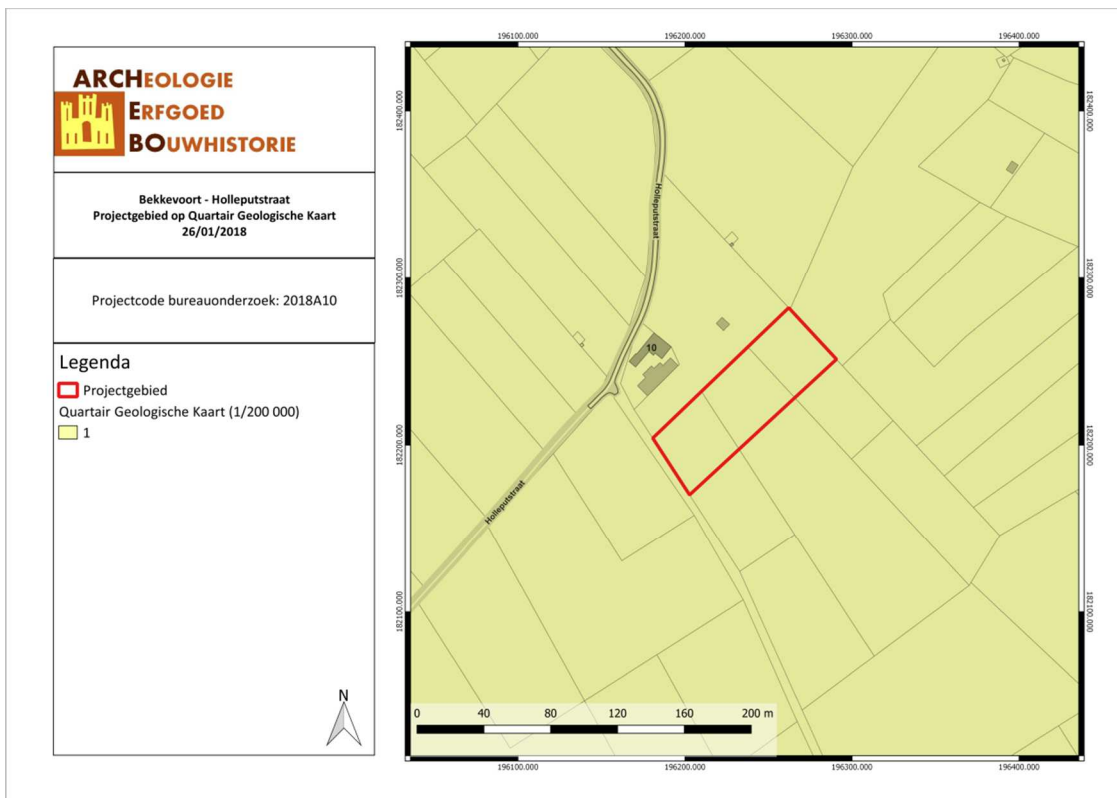
BEHO/18/01/26/7 - Digitale aanmaak

Figuur 11: Bekkevoort aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2018)

3.1.2.2 Paleogeen & neogeen (Tertiair)

Op basis van de Databank Ondergrond Vlaanderen bevindt het onderzoeksterrein zich binnen de Formatie van Diest¹. Dit bestaat uit groen tot bruin zand, dat heterogeen is met meerdere grondlagen, (ijzer)zandsteenbanken, kleirijke horizonten, schuine gelaagdheid en glauconietrijke en micarrijke horizonten.

¹ Informatie meegeleverd bij shapefiles DOV-Vlaanderen.

BEHO/18/01/26/9 - Digitale aanmaak

Figuur 14: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/200.000 (DOV, 2018).

Volgens de quartairgeologische kaart (1/50.000) kent het projectgebied types 11/20 en 5. Dit komt overeen met colluvium (11) met onderliggend substraat (20) en zandleem (5): afwisseling van dunne laagjes zand (formatie van Wildert) en leem (Brabant Leem).

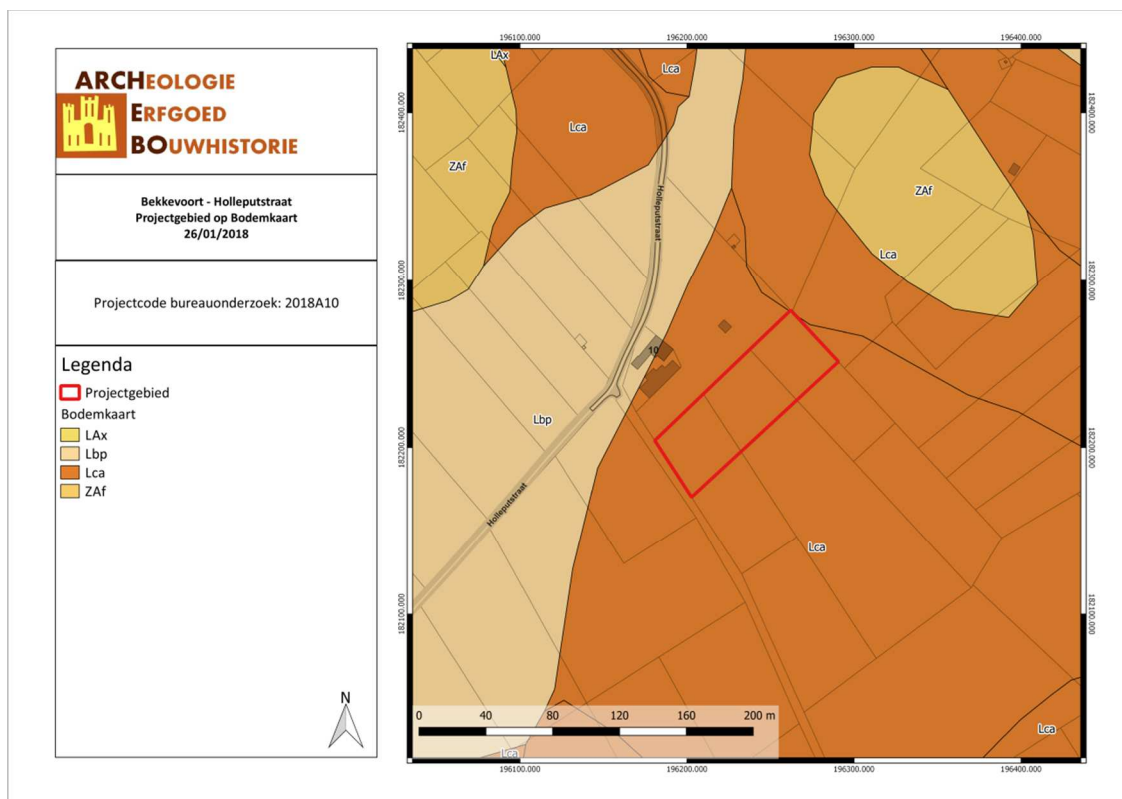

BEHO/18/01/26/10 - Digitale aanmaak

Figuur 15: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/50.000 (DOV, 2018).

3.1.2.4 Bodem, bodemkundig booronderzoek, erosie & bodemgebruik

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als bodemserie Lca.² Deze worden omschreven als matig droge zandleemgronden met textuur B-horizont.

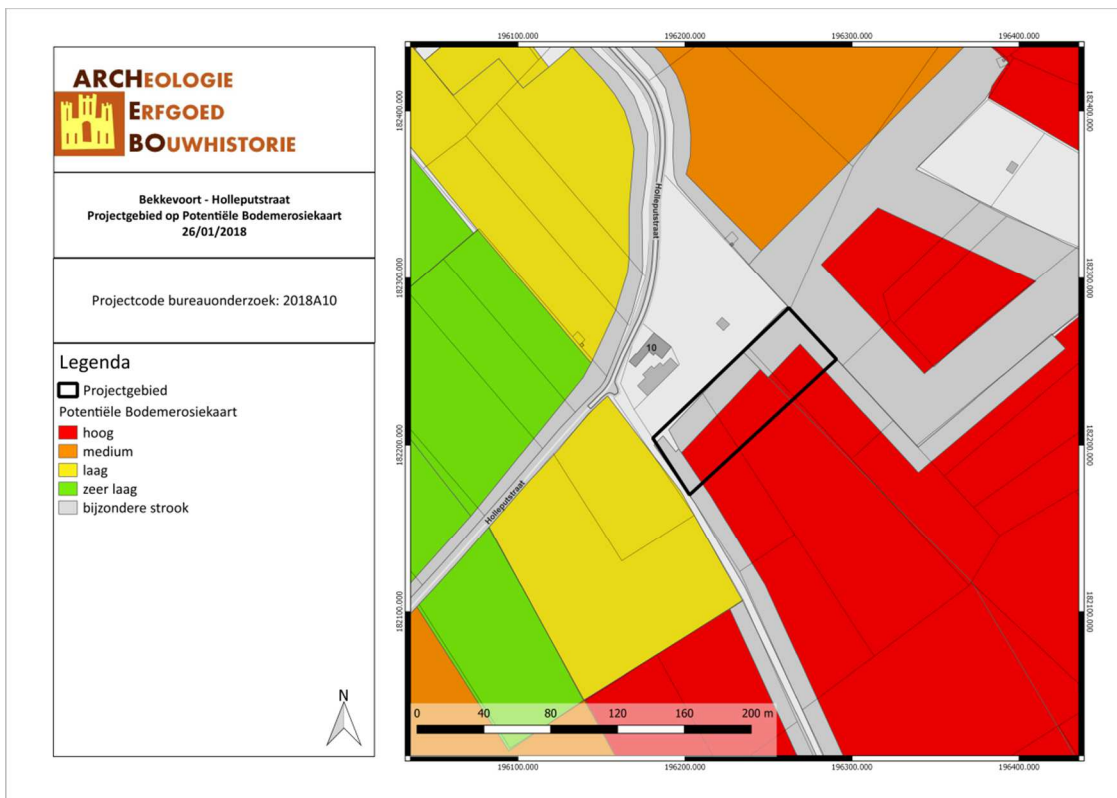

BEHO/18/01/26/11 - Digitale aanmaak

Figuur 16: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2018).

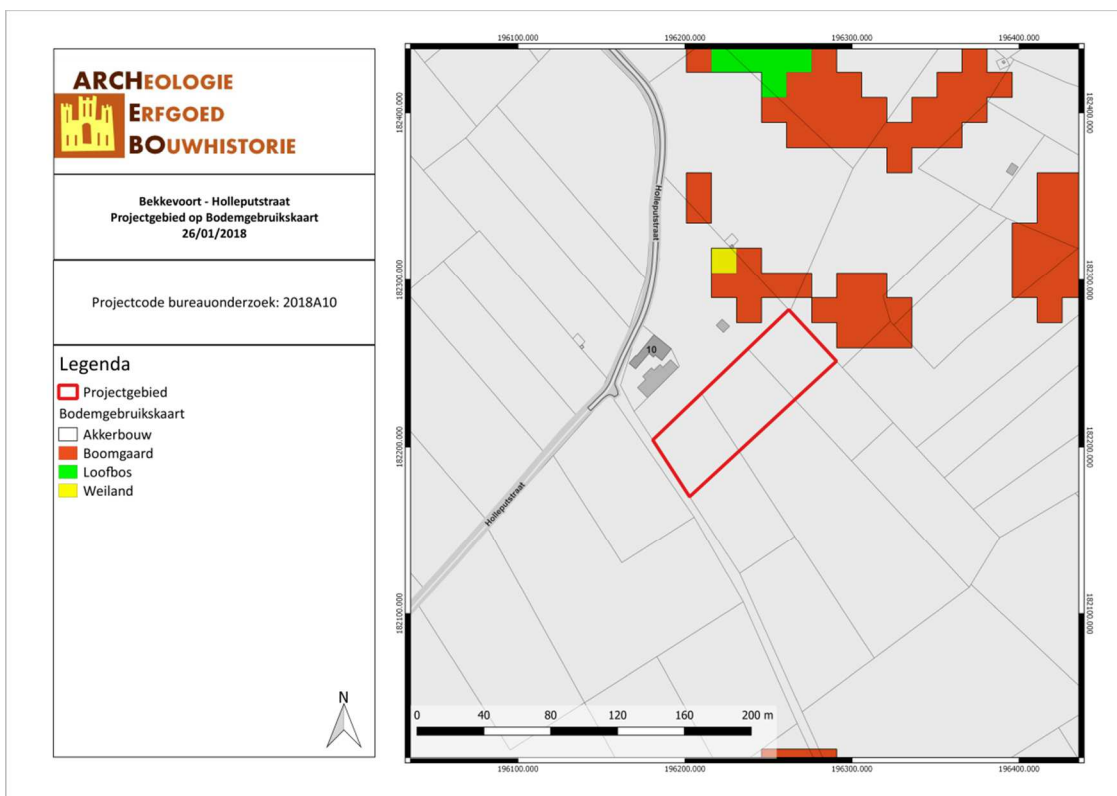
De Potentiële bodemerosiekaart geeft een hoog risico voor bodemerosie binnen het projectgebied. In de directe omgeving varieert het risico van laag tot hoog. Volgens de bodemgebruikskartaart is het projectgebied als 'akkerland' gekarteerd.

² E. Van Ranst en C. Sys, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart (Schaal 1:20 000)* (Gent: Laboratorium voor Bodemkunde, 2000).

BEHO/18/01/26/12 - Digitale aanmaak

Figuur 17: Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (Geopunt, 2018).

BEHO/18/01/26/13 - Digitale aanmaak

Figuur 18: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaart (Geopunt, 2018).

3.2 ARCHEOLOGISCHE EN ERFGOEDKUNDIGE DATA

3.2.1 Centrale Archeologische Inventaris (CAI)

In de directe omgeving (500m) zijn heel wat veldprospecties uitgevoerd. Dit heeft een hoog aantal CAI-locaties opgeleverd die vrijwel allemaal in de steentijd gedateerd kunnen worden. Ook binnen het projectgebied is een waarde gekend, namelijk 1325. Voornamelijk in zuidelijke richting vanaf het projectgebied zijn heel wat waardes gekend.

De vondsten beschreven door Vermeersch³:

A11 Mierenberg: slechts 3 afslagen in silex waaronder een duimkrabber.

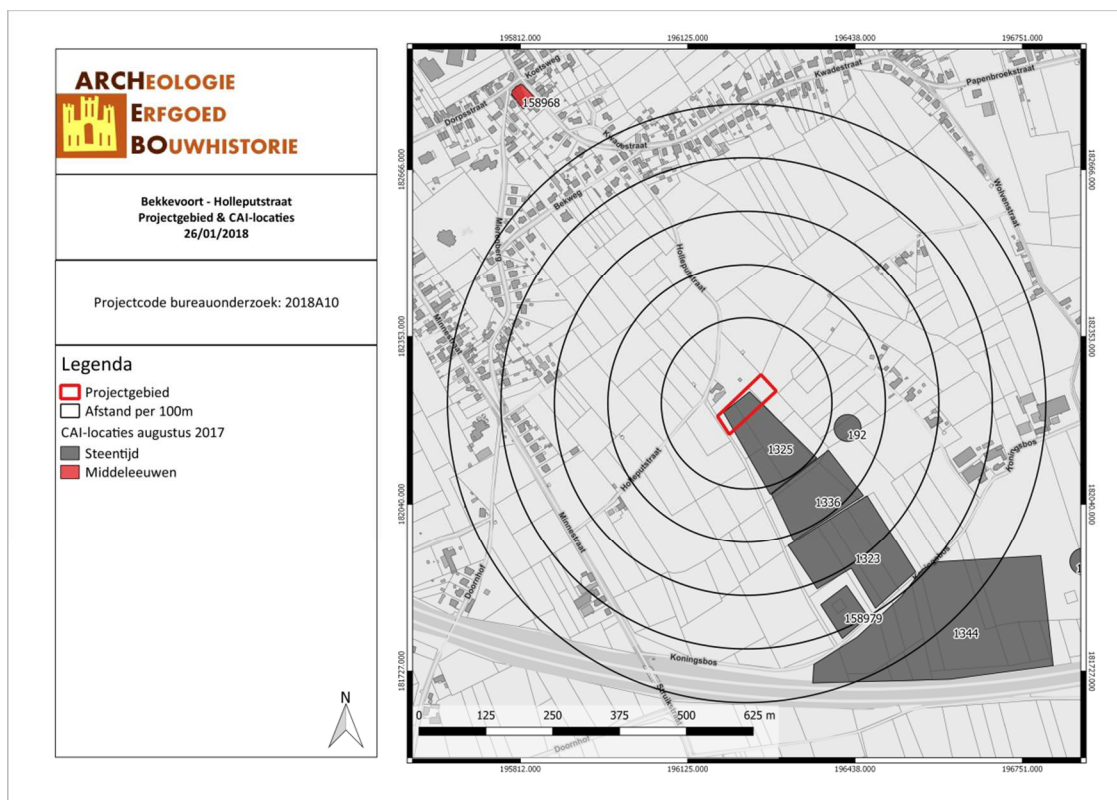
A13 Plantbos: slechts enkele artefacten

Er zijn ook vondsten uit andere periodes gekend. Op locatie 1325, dat binnen het projectgebied valt, is ook aardewerk uit de Nieuwe Tijd aangetroffen. Op meer dan 500m ten noorden van het projectgebied ligt een Middeleeuwse hoeve (158968). Op locatie 158979 is een brandspoor uit de IJzertijd aangetroffen.

In de ruime omgeving van maximum 500 meter bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft onder meer:

CAI-Locatie	Beschrijving	Datering
192	Losse vondst, lithisch materiaal	Steentijd
1323	Losse vondst, lithisch materiaal	Steentijd
1325	Vondstenconcentratie, lithisch materiaal	Neolithicum
	Vondstenconcentratie, aardewerk	Nieuwe Tijd
1336	Losse vondst, lithisch materiaal	Steentijd
1344	Vondstenconcentratie, lithisch materiaal	Steentijd
158968	Hoeve	Middeleeuwen
158979	Losse vondst, lithisch materiaal	Neolithicum
	Brandspoor	IJzertijd
159884	Losse vondst, lithisch materiaal	Mesolithicum

³ VERMEERSCH P.M., *Steentijdmateriaal uit het Noordelijke Hageland Deel I*, Brussel, 1976, p. 46-47.

3.3 HISTORIEK EN CARTOGRAFISCHE BRONNEN

3.3.1 Onderzoek historische bronnen

Bekkevoort: 'Bacu' en voorde. Een voorde is een doorwaadbare plaats in een beek of rivier.

Het projectgebied bevindt zich ten zuiden van het huidige centrum van Bekkevoort in landelijk gebied. De eerste vermelding van Bekkevoort dateert uit 1092. Op dit moment behoorde Bekkevoort tot de heerlijkheid Zichem. Het dorp ontwikkelde zich dankzij de Commanderie van de Duitse Orde die gesticht werd in 1229.⁴ Er verbleven 11 ridders. De commanderie ontstond onder het gezag van de landcommandeur van Alden Biesen. Tijdens de godsdienstoorlogen in de 16de-eeuw werd de commanderie verwoest. Het omliggende domein bleef wel een gegeerd jachtgebied voor de ordeleden.⁵

3.3.2 Historische situatie aan de hand van cartografische bronnen

Een belangrijke bron van informatie wordt geleverd door het historisch kaartmateriaal. Dit om na te gaan of er bebouwing is geweest op het terrein in historische tijden, of dat het landgebruik van het perceel is gewijzigd doorheen de tijd. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste bruikbare kaarten pas vanaf de 16de eeuw of later voorhanden zijn.

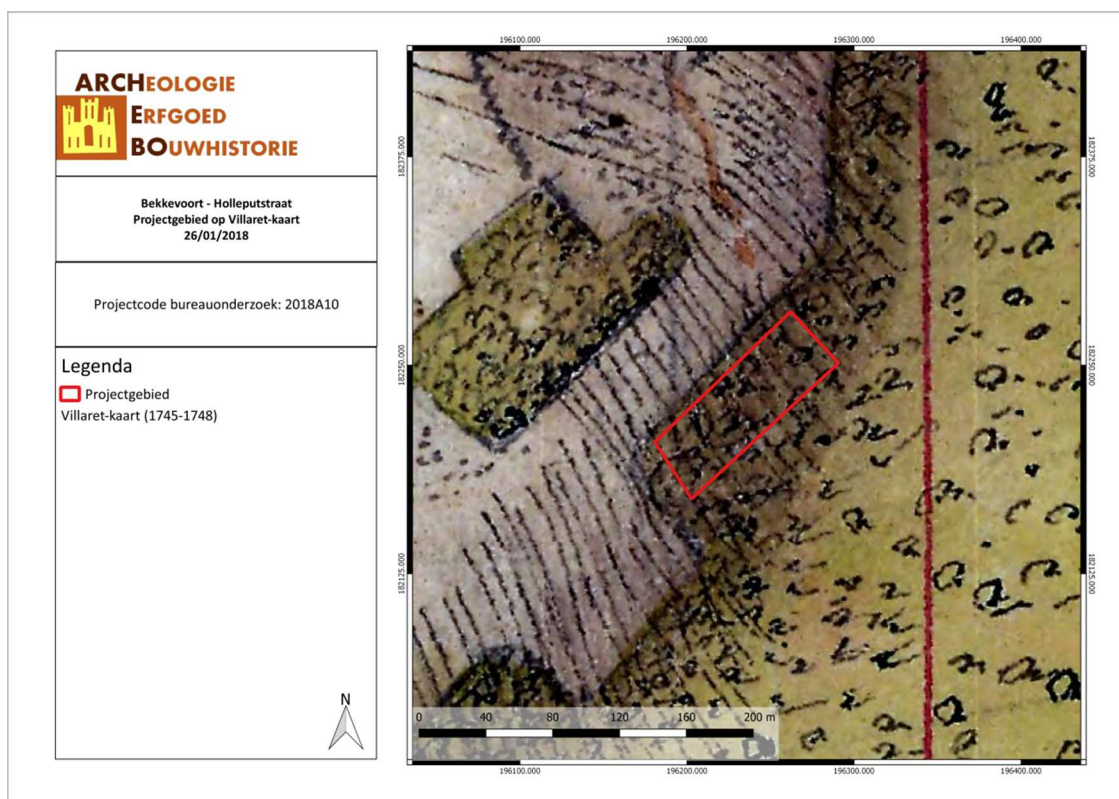
Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op kaarten geen garantie dat er geen bebouwing is geweest. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijker bouwwerken zoals kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er weinig of geen

⁴ LAMBERTS M., *Archeologische evaluatie van het bodemarchief te Bekkevoort (Molenbeek-Wersbeek), Halensebaan*, Aartselaar, 2016-2017, p. 53 -54; AUGUSTIN S.A.H., VAN ROOIJ J.A.G., JENNES N., e.a., *20.081C – Collector Berkstraat, een archeologienota*, Brugge, 2017, p. 26.

⁵ 'Geschiedenis', op: www.bekkevoort.be, laatst geraadpleegd op 30 januari 2017, WIKIPEDIA, 'Commanderie Bekkevoort', op: www.wikipedia.be, laatst geraadpleegd op 30 januari 2018.

aandacht voor de burgerlijke architectuur. Pas vanaf de 19de eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kaarten. Mogelijk eerder aanwezige middeleeuwse structuren waren misschien reeds verdwenen.

De kaart van de Franse ingenieurs-geografen, ook wel **Villaretkaart** (1745-1748) genoemd, bestrijkt grote delen van het huidige Belgische grondgebied en vertelt ons hoe het landschap erbij lag in het midden van de 18de eeuw. Na de slag bij Fontenoy (1745) kregen de Fransen voor enkele jaren de controle over onze gebieden. Het is in die militaire context dat de meer dan 80 kaartbladen ontstonden.⁶

BEHO/18/01/26/15 - Digitale aanmaak

Figuur 20: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2018).

De Ferrariskaarten zijn een verzameling van 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Ze zijn opgemaakt tussen 1771 en 1778 onder leiding van veldmaarschalk Joseph de Ferraris. Het is de eerste systematische kartering van het Belgische grondgebied, hoewel soms lokale verschuivingen mogelijk zijn.

Op beide kaarten bevindt het onderzoeksterrein zich in bebost gebied. Op de Ferrariskaart is de Holleputstraat samen met het wegje ten westen van het projectgebied getekend.

⁶ KU LEUVEN, 'Kaart van de Franse ingenieurs-geografen (1746-1748)', op: <https://bib.kuleuven.be/ub/nieuws/2015/kaart-van-jean-villaret-1745-1748-digitaal-beschikbaar-via-limo>, laatst geraadpleegd op 30 januari 2018.

BEHO/18/01/26/16 - Digitale aanmaak

Figuur 21: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2018).

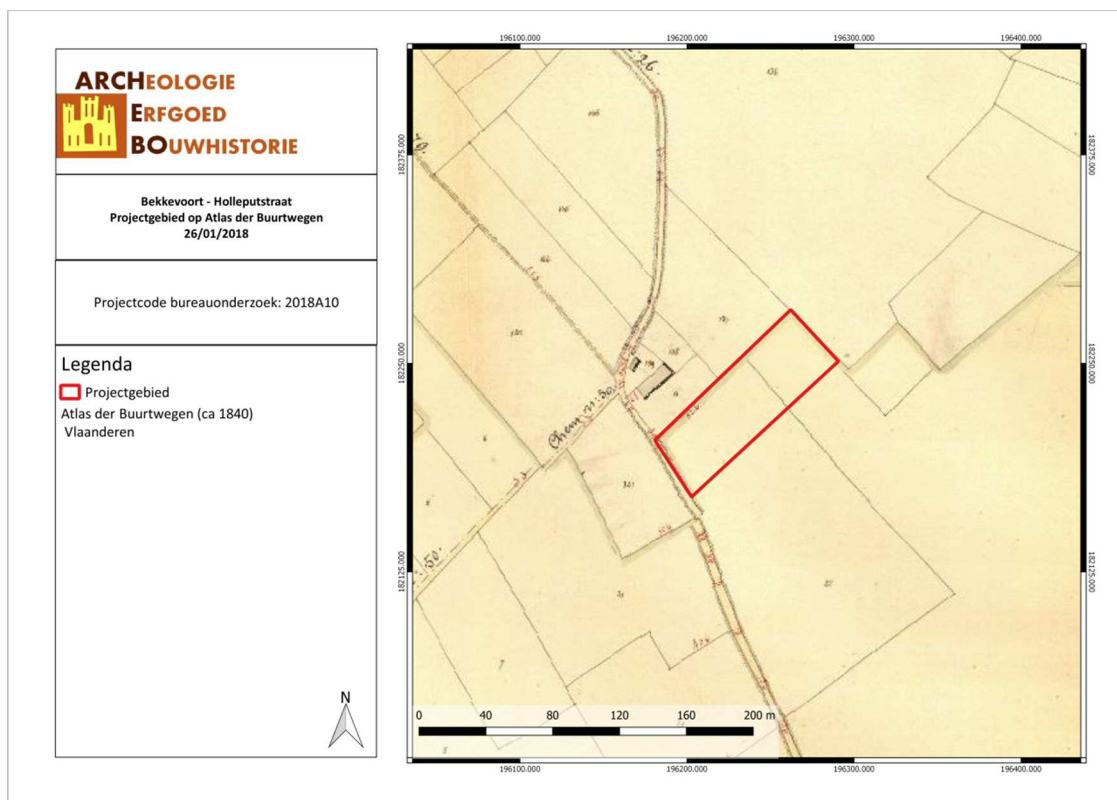
Vervolgens worden drie cartografische bronnen uit de 19de eeuw vergeleken. De Atlassen der Buurtwegen werden opgemaakt in uitvoering de wet van 10 april 1841. De atlas maakt een onderscheid in buurtwegen en voetwegen (sentiers). Per toenmalige gemeente werd een atlas opgemaakt, met uitzondering van een aantal stadskernen.⁷ De kaarten Vandermaelen of Vandermaelenkaarten zijn een verzameling van historische kaarten van België, gemaakt door Philippe Vandermaelen (1795-1869). Deze kaarten geven een gedetailleerd beeld van heel België en worden beschouwd als de opvolger van de Ferrariskaarten uit de periode 1771-1778. Met de Popp-kaarten wordt de verzameling van kadasterkaarten bedoeld die in de 19de eeuw uitgegeven werd door de Brugse drukker-uitgever Philippe Chrétien Popp (1805-1879).

Op 19de-eeuwse cartografische bronnen is het terrein onbebouwd weergegeven. De Atlas der Buurtwegen en de Popp-kaart⁸ tonen aan dat het projectgebied is verdeeld over twee percelen. De Vandermaelenkaart toont het projectgebied niet specifiek gekarteerd. Er kan dus geen uitspraak gedaan worden over het gebruik van het terrein gedurende deze periode.

Uit topografische kaarten en luchtfoto's is gebleken dat ook in de 20ste eeuw het projectgebied onbebouwd is gebleven. Dit is vandaag de dag nog steeds het geval. Daarom kan er gesproken worden van een lage densiteit aan historische bebouwing

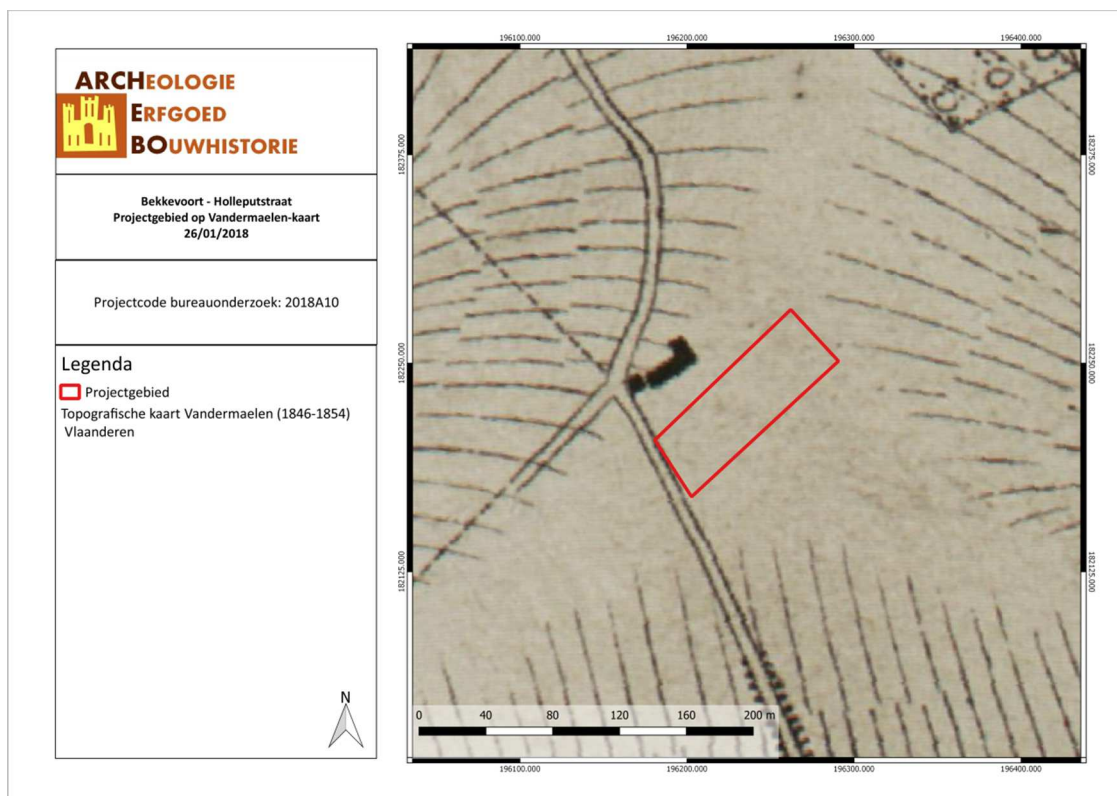
⁷ Geopunt Vlaanderen, "Atlas der Buurtwegen", geraadpleegd 30 januari 2018, <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

⁸ Er is een legger voor de Popp, maar het projectgebied ligt in sectie I, dat ontbreekt in de legger.

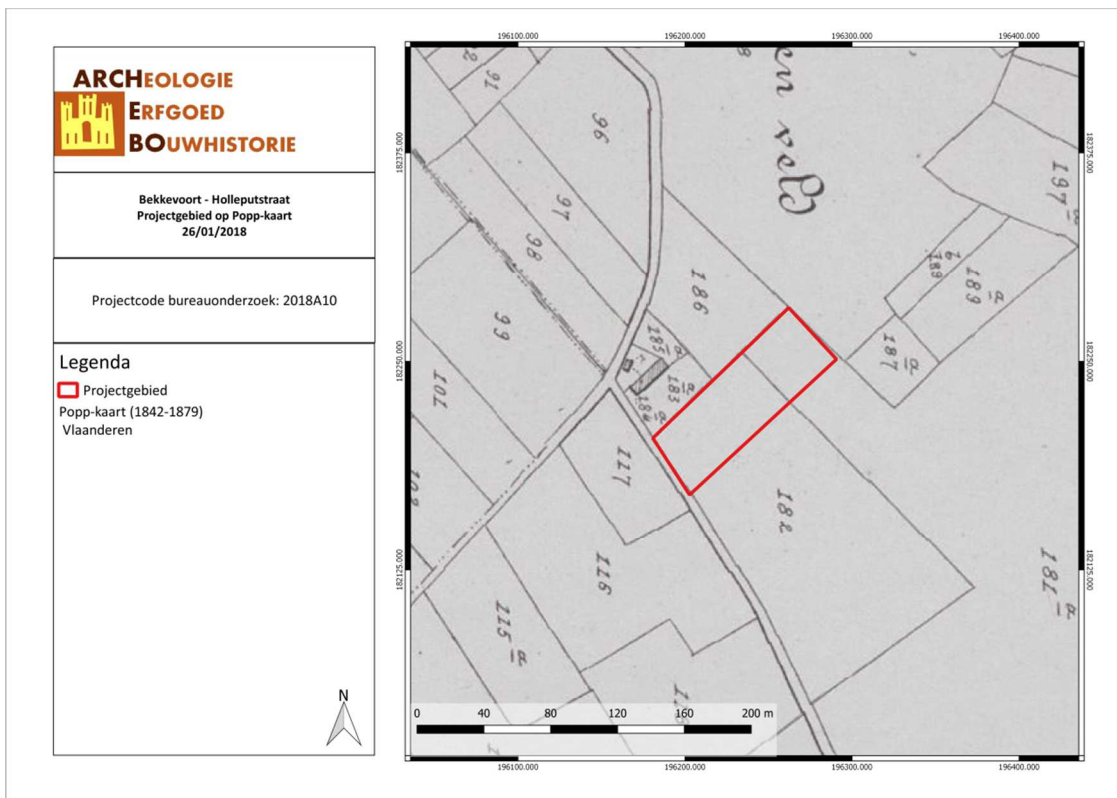
BEHO/18/01/26/17 - Digitale aanmaak

Figuur 22: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2018).

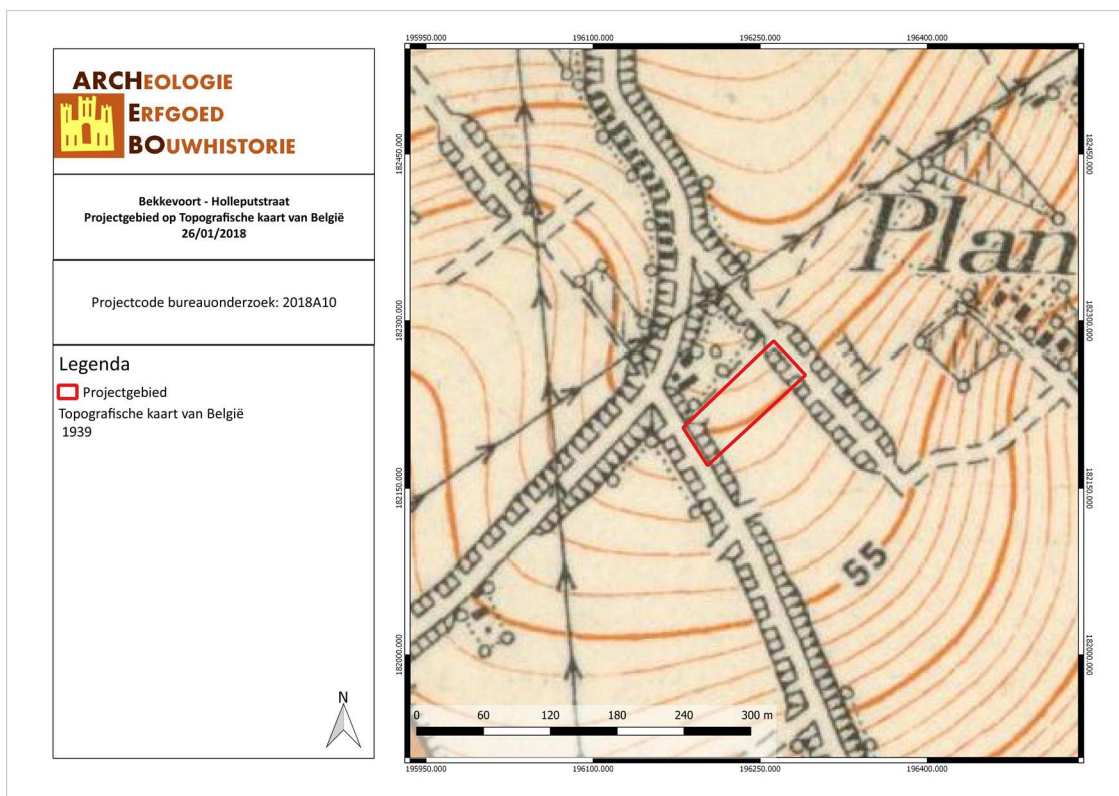
BEHO/18/01/26/18 - Digitale aanmaak

Figuur 23: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2018).

BEHO/18/01/26/19 - Digitale aanmaak

Figuur 24: Situering van het projectgebied op de Poppkaart (Geopunt, 2018).

BEHO/18/01/26/20 - Digitale aanmaak

Figuur 25: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1939 (Cartesius, 2018)

BEHO/18/01/26/21 - Digitale aanmaak

Figuur 26: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto, opname tussen 1979 en 1990 (Geopunt, 2018)

3.4 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied geen bebouwing aanwezig is geweest vanaf de tweede helft van de 18de eeuw. Mogelijk was er reeds vroeger bebouwing aanwezig maar deze bevinding kan niet door historische of cartografische bronnen gestaafd worden. Historisch gezien kunnen we voor het projectgebied dan ook spreken van een tot nu toe lage densiteit aan bebouwing. Het projectgebied werd vermoedelijk vanaf het einde van de 19de eeuw gebruikt als landbouwgrond.

In de directe omgeving (500m) zijn heel wat veldprospecties uitgevoerd. Dit heeft een hoog aantal CAI-locaties opgeleverd die vrijwel allemaal in de steentijd gedateerd kunnen worden. Ook binnen het projectgebied is een waarde gekend, namelijk 1325. Voornamelijk in zuidelijke richting vanaf het projectgebied zijn heel wat waardes gekend.

De vondsten beschreven door Vermeersch⁹:

A11 Mierenberg: slechts 3 afslagen in silex waaronder een duimkrabber.

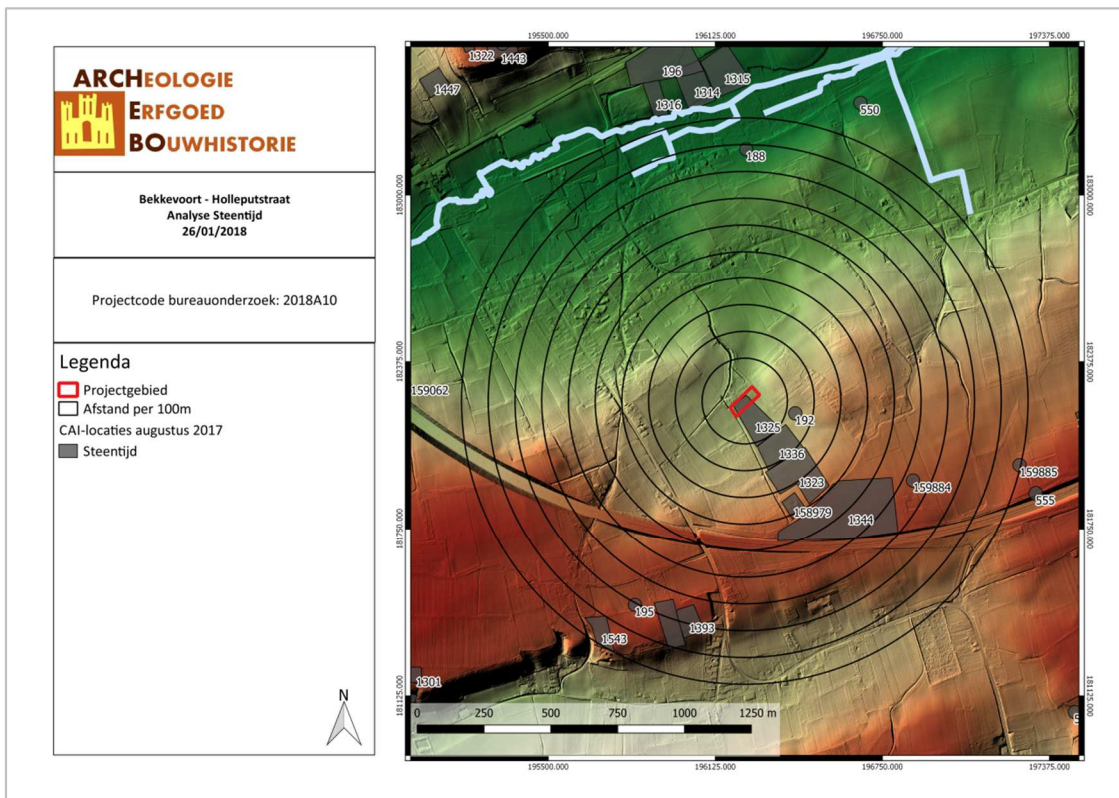
A13 Plantbos: slechts enkele artefacten

Gezien de opvallende hoeveelheid vondsten uit de Steentijd in de onmiddellijke omgeving is de kans op het aantreffen van steentijdsites zeer waarschijnlijk. Volgens de bodemkaart is er een Lca-bodem aanwezig, wat erop wijst dat de B-horizont vermoedelijk bewaard is gebleven. Het projectgebied ligt op de noordflank van de Mierenberg richting de Begijnbeek.

⁹ VERMEERSCH P.M., *Steentijdmateriaal uit het Noordelijke Hageland Deel I*, Brussel, 1976, p. 46-47.

In de omgeving zijn er ook heel wat resten uit latere periodes aangetroffen. Hierbij handelt het om grondsporen en artefacten, gelinkt aan agrarische bewoning of activiteit uit de IJzertijd tot Nieuwe Tijd. Het is niet uitgesloten dat deze ook aanwezig zijn binnen het projectgebied.

Echter door de impact van de landbouwactiviteiten, kan het archeologisch niveau mogelijk verstoord geraakt zijn. De potentiële bodemerosiekaart gaf aan dat de kans op erosie binnen het projectgebied hoog is. Dit kan ook een impact hebben op het archeologisch niveau.

BEHO/18/01/26/22 - Digitale aanmaak

Figuur 27: Analyse Steentijd (Archebo bvba, 2018)

4 RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het bureauonderzoek samengevat en geanalyseerd. Deze analyse leidt tot een advies voor een eventueel vervolgonderzoek of voor een vrijgave van het terrein. Dit advies dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed.

4.1 ALGEMEEN

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba in opdracht van de Gemeente Bekkevoort een bureauonderzoek uitgevoerd. Op het terrein zal door de opdrachtgever de aanleg van zandvangen en het opwerpen van aarden wallen gerealiseerd worden.

4.2 BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

Het doel van dit bureauonderzoek was een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij kunnen volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*

Historische gegevens werden door middel van bronnenonderzoek en cartografisch onderzoek verworven. Cartografisch onderzoek heeft aangetoond dat er geen bebouwing aanwezig was binnen het projectgebied vanaf de tweede helft van de 18de eeuw tot nu.

In de ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft voornamelijk vondsten uit de Steentijd, maar ook enkele uit latere periodes.

2. *Welke info valt er te vinden over de voormalige constructies op het terrein?*

Uit kaartmateriaal is gebleken dat het terrein vanaf de tweede helft van de 18de eeuw onbebouwd is gebleven. Mogelijk was dit niet het geval gedurende eerdere periodes.

3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van het historische kaart- en bronnenmateriaal?*

Op basis van de historische bronnen en kaarten kan geen uitsluitel gemaakt worden in de te verwachten structuren.

4. *In welke mate en in welke zones kan er een recente versterking verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

Echter door de impact van de landbouwactiviteiten, kan het archeologisch niveau mogelijk verstoord geraakt zijn. De potentiële bodemerosiekaart gaf aan dat de kans op erosie binnen het projectgebied hoog is. Dit kan ook een impact hebben op het archeologisch niveau.

4.3 SAMENVATTING / ASSESSMENT BUREAUONDERZOEK

In deze samenvatting wordt een kort overzicht gegeven van de werkwijze van het bureauonderzoek en de belangrijkste conclusies. Bovendien wordt een afweging gemaakt van de noodzaak voor verder vooronderzoek voor de locatie.

4.3.1 Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba in opdracht van de Gemeente Bekkevoort een bureauonderzoek uitgevoerd. Op het terrein zal door de opdrachtgever de aanleg van zandvangen en het opwerpen van aarden wallen gerealiseerd worden.

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied geen bebouwing aanwezig is geweest vanaf de tweede helft van de 18de eeuw. Mogelijk was er reeds vroeger bebouwing aanwezig maar deze bevinding kan niet door historische of cartografische bronnen gestaafd worden. Historisch gezien kunnen we voor het projectgebied dan ook spreken van een tot nu toe lage densiteit aan bebouwing. Het projectgebied werd vermoedelijk vanaf het einde van de 19de eeuw gebruikt als landbouwgrond.

In de directe omgeving (500m) zijn heel wat veldprospecties uitgevoerd. Dit heeft een hoog aantal CAI-locaties opgeleverd die vrijwel allemaal in de steentijd gedateerd kunnen worden. Ook binnen het projectgebied is een waarde gekend, namelijk 1325. Voornamelijk in zuidelijke richting vanaf het projectgebied zijn heel wat waardes gekend.

Gezien de opvallende hoeveelheid vondsten uit de Steentijd in de onmiddellijke omgeving is de kans op het aantreffen van steentijdsites zeer waarschijnlijk. Volgens de bodemkaart is er een Lca-bodem aanwezig, wat erop wijst dat de B-horizont vermoedelijk bewaard is gebleven. Het projectgebied ligt op de noordflank van de Mierenberg richting de Begijnbeek.

In de omgeving zijn er ook wat resten uit latere periodes aangetroffen. Het is niet uitgesloten deze ook aanwezig zijn binnen het projectgebied. Hierbij handelt het om grondsporen en artefacten uit de IJzertijd tot Nieuwe Tijd.

Echter door de impact van de landbouwactiviteiten, kan het archeologisch niveau mogelijk verstoord geraakt zijn. De potentiële bodemerosiekaart geeft aan dat de kans op erosie binnen het projectgebied hoog is. Dit kan ook een impact hebben op het archeologisch niveau.

4.3.2 Samenvatting voor een niet-gespecialiseerd publiek

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba in opdracht van de Gemeente Bekkevoort een bureauonderzoek uitgevoerd. Op het terrein zal door de opdrachtgever de aanleg van zandvangen en het opwerpen van aarden wallen gerealiseerd worden.

Gezien de opvallende hoeveelheid vondsten uit de Steentijd in de onmiddellijke omgeving is de kans op het aantreffen van steentijdsites zeer waarschijnlijk. In de omgeving zijn er ook heel wat resten uit latere periodes aangetroffen. Het is niet uitgesloten deze ook aanwezig zijn binnen het projectgebied. Hierbij handelt het om grondsporen en artefacten, gelinkt aan agrarische bewoning of activiteit uit de IJzertijd tot Nieuwe Tijd.

Echter door de impact van de landbouwactiviteiten, kan het archeologisch niveau mogelijk verstoord geraakt zijn. De potentiële bodemerosiekaart gaf aan dat de kans op erosie binnen het projectgebied hoog is. Dit kan ook een impact hebben op het archeologisch niveau.

BEHO/18/01/26/23 - Digitale aanmaak

Figuur 28: Syntheseplan met aanduiding van de geplande werken (ARCHEBO bvba, 2018).

4.4 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat de geplande werken het archeologisch bodemarchief zullen verstoren. Dit wordt besproken in het 'Programma van maatregelen'.

5 BIBLIOGRAFIE

Publicaties

FREDERICKX E. en GOUWY S., *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart – kaartblad 25, Hasselt*, Brussel, 1996.

LAMBERTS M., *Archeologische evaluatie van het bodemarchief te Bekkevoort (Molenbeek-Wersbeek), Halensebaan, Aartselaar, 2016-2017*.

VAN RANST E. en SYS C., *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (schaal 1:20 000)*, Gent, 2000.

VERMEERSCH P.M., *Steentijdmateriaal uit het Noordelijke Hageland Deel I*, Brussel, 1976.

DE BIE M., HUYGE D. en P.M. VERMEERSCH, 'Laat-Paleolithicum op de Luienberg te Assent (gem. Bekkevoort, prov. Brabant)', in: *Archeologie in Vlaanderen*, Vol II, 1992.

Online bronnen

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 'Demervallei tussen Aarschot en Diest', op: www.inventaris.onroerenderfgoed.be, laatst geraadpleegd op 30 januari 2018.

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 'Inventaris Onroerend Erfgoed', op: www.inventaris.onroerenderfgoed.be, laatst geraadpleegd op 30 januari 2018.

GEOPUNT VLAANDEREN, 'Atlas der Buurtwegen', op: www.geopunt.be, laatst geraadpleegd op 28 maart 2017.

'Geschiedenis', op: www.bekkevoort.be, laatst geraadpleegd op 30 januari 2018.

KU LEUVEN, 'Kaart van de Franse ingenieurs-geografen (1746-1748)', op: <https://bib.kuleuven.be/ub/nieuws/2015/kaart-van-jean-villaret-1745-1748-digitaal-beschikbaar-via-limo>, laatst geraadpleegd op 30 januari 2018.

WIKIPEDIA, 'Commanderij Bekkevoort', op: www.wikipedia.be, laatst geraadpleegd op 30 januari 2018.

WIKIPEDIA, 'Vandermaelenkaart', op: www.wikipedia.be, laatst geraadpleegd op 30 januari 2018.

6 FIGURENLIJST

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen.....	4
Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2018) .	6
Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2018).....	6
Figuur 4: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2018).....	8
Figuur 5: Situering van het projectgebied op Toekomstplan (ARCHEBO bvba, 2018)	9
Figuur 6: Doorsnede van de geplande ingrepen (Gemeente Bekkevoort, 2018)	9
Figuur 7: Doorsnede van de geplande ingrepen (Gemeente Bekkevoort, 2018).....	9
Figuur 8: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2018).....	10
Figuur 9: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2018) .	11
Figuur 10: Hoogteprofiel doorheen het plangebied in NW-ZO richting (Geopunt, 2018) .	11
Figuur 11: Bekkevoort aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2018).....	12
Figuur 12: Situering van het projectgebied op de Tertiairgeologische kaart (DOV, 2018).....	13
Figuur 13: Uitleg van het type volgens de quartairgeologische kaart, schaal 1/200.000 (DOV, 2018) .	13
Figuur 14: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/200.000 (DOV, 2018) .	14
Figuur 15: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/50.000 (DOV, 2018) .	14
Figuur 16: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2018) .	15
Figuur 17: Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (Geopunt, 2018).....	16
Figuur 18: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaart (Geopunt, 2018).....	16
Figuur 19: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2018) .	18
Figuur 21: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2018).....	19
Figuur 21: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2018).....	20
Figuur 22: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2018).....	21
Figuur 23: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2018) .	21
Figuur 24: Situering van het projectgebied op de Poppkaart (Geopunt, 2018) .	22
Figuur 25: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1939 (Cartesius, 2018) ..	22
Figuur 26: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto, opname tussen 1979 en 1990 (Geopunt, 2018).....	23
Figuur 27: Analyse Steentijd (Archebo bvba, 2018)	24
Figuur 28: Syntheseplan met aanduiding van de geplande werken (ARCHEBO bvba, 2018).....	27

7 PLANNENLIJST

BEHO/18/01/26/1 - Digitale aanmaak.....	6
BEHO/18/01/26/2 - Digitale aanmaak.....	6
BEHO/18/01/26/3 - Digitale aanmaak.....	8
BEHO/18/01/26/4 - Digitale aanmaak.....	9
BEHO/18/01/26/5 - Digitale aanmaak.....	10
BEHO/18/01/26/6 - Digitale aanmaak.....	11
BEHO/18/01/26/7 - Digitale aanmaak.....	12
BEHO/18/01/26/8 - Digitale aanmaak.....	13
BEHO/18/01/26/9 - Digitale aanmaak.....	14
BEHO/18/01/26/10 - Digitale aanmaak.....	14
BEHO/18/01/26/11 - Digitale aanmaak.....	15
BEHO/18/01/26/12 - Digitale aanmaak.....	16
BEHO/18/01/26/13 - Digitale aanmaak.....	16
BEHO/18/01/26/14 - Digitale aanmaak.....	18
BEHO/18/01/26/15 - Digitale aanmaak.....	19
BEHO/18/01/26/16 - Digitale aanmaak.....	20
BEHO/18/01/26/17 - Digitale aanmaak.....	21
BEHO/18/01/26/18 - Digitale aanmaak.....	21
BEHO/18/01/26/19 - Digitale aanmaak.....	22
BEHO/18/01/26/20 - Digitale aanmaak.....	22
BEHO/18/01/26/21 - Digitale aanmaak.....	23
BEHO/18/01/26/22 - Digitale aanmaak.....	24
BEHO/18/01/26/23 - Digitale aanmaak.....	27